

**OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA
ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ OSÓB PRAWNYCH**

Informacja wskazująca, które z postanowień niniejszych ogólnych warunków ubezpieczenia dotyczą podstawowych warunków umowy ubezpieczenia. Informacja stanowi integralną część niniejszych ogólnych warunków ubezpieczenia i wynika z art. 17 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

POLSKI GAZ TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH
„OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ OSÓB PRAWNYCH”

RODZAJ INFORMACJI	POSTANOWIENIA Ogólnych warunków ubezpieczenia
Przesłanki wypłaty świadczenia	§ 3 ust. 1 - 4 , § 3 ust. 6 – 8, § 6 ust. 2, § 6 ust. 8, § 7 ust. 2 – 5
Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń uprawniające do odmowy wypłaty świadczenia lub jego obniżenia	§ 3 ust. 5, § 4 ust. 1 – 6, § 8 ust. 1 – 4, § 9 ust. 3, § 12 ust. 3

Definicje i pozostałe postanowienia porządkowe

§ 1

1. Niniejsze ogólne warunki ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej osób prawnych („OWU”) stosuje się w umowach ubezpieczenia zawieranych przez Polski Gaz Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych jako ubezpieczyciela.
  2. Ilekroć w OWU używa się wymienionych poniżej pojęć, należy przez nie rozumieć:
    - 1) **akt przemocy** – użycie siły fizycznej przeciwko osobie w celu zadania jej śmierci, uszkodzenia ciała lub wywołaniu rozstroju zdrowia, bądź przeciwko cudzemu mieniu w celu jego zaboru, zniszczenia lub uszkodzenia;
    - 2) **akt terroryzmu** - sprzeczne z przepisami państwa, w którym te działania są dokonywane, nie będące działaniami objętymi definicjami wojny i wojny domowej, działania zbrojne, a także działania polegające na groźbie podjęcia działań zbrojnych, nakierowane na osiągnięcie celu w postaci:
      - a) pozbawienia państwowości lub autonomii narodu lub grupy etnicznej,
      - b) bądź uzyskania państwowości lub autonomii przez naród lub grupę etniczną;
      - c) bądź oderwania od państwa części jego terytorium,
      - d) bądź zmiany ustroju państwa,
      - e) bądź zmiany władz państwa lub ich polityki,
      - f) bądź zastraszania społeczeństwa lub jego części,
      - g) bądź też rozpowszechnienia wiedzy o osobach podejmujących te działania lub ich organizacjach, jeżeli ich motywem są pobudki narodowościowe, etniczne, rasowe, polityczne, społeczne, religijne, ideologiczne lub światopoglądowe, bez względu na to, czy podejmowane są przez pojedyncze osoby czy przez grupy osób, niezależnie od formy ewentualnego zorganizowania sprawców, jak również bez względu na związek tych osób albo brak związku z zewnętrznymi państwami;
    - 3) **działania zbrojne** - działania z użyciem:
      - a) uzbrojenia, bez względu na sposób jego działania i stopień komplikacji, nie wyłączając samolotów, dronów i okrętów bojowych, broni artyleryjskiej, raketowej, strzeleckiej, białej, biologicznej oraz chemicznej, a także bomb, materiałów wybuchowych i urządzeń generujących promieniowanie lub impulsy elektromagnetyczne,
      - b) innych niż uzbrojenie środków wykorzystywanych niezgodnie z ich przeznaczeniem w celu pozbawiania życia lub niszczenia mienia, a w szczególności pojazdów lądowych oraz statków powietrznych i wodnych;
    - 4) **franszyza** – ustaloną w umowie ubezpieczenia kwotę lub określony procentowo współczynnik odnoszący się do wysokości szkody, za naprawienie której odpowiada ubezpieczyciel, o którą to kwotę lub zgodnie z którym to współczynnikiem obniża się odszkodowanie z tytułu szkód wyrządzonych jednej osobie w wyniku jednego zdarzenia ubezpieczeniowego;
    - 5) **Kodeks cywilny** – ustawę z 23 kwietnia 1964 roku – Kodeks cywilny;
    - 6) **Kodeks karny** – ustawa z 6 czerwca 1997 roku – Kodeks karny;
    - 7) **Kodeks pracy** - ustawę z 26 czerwca 1974 roku – Kodeks pracy;
    - 8) **osoba trzecia** – w stosunkach pomiędzy ubezpieczycielem a każdym ubezpieczonym każda osoba inna niż ubezpieczyciel i ten ubezpieczony;
    - 9) **podwykonawca** – inna niż pracownik osoba, której będąca ubezpieczonym osoba prawna powierzyła wykonanie zleconej jej w ramach prowadzonej przez nią działalności gospodarczej usługi lub innej czynności z tego samego zakresu;
    - 10) **pracownik** - pracownika w rozumieniu Kodeksu pracy;
    - 11) **Prawo geologiczne i górnicze** – ustawa z 9 czerwca 2011 roku – Prawo geologiczne i górnicze;
    - 12) **środki pieniężne** – znaki pieniężne (banknoty i monety) będące w Rzeczypospolitej Polskiej i poza nią prawnym środkiem płatniczym, a także wycofane z obiegu lub podlegające wymianie;
- 13) **substancje niebezpieczne** – stałe, gazowe lub ciekłe środki z uwagi na ich cechy chemiczne, termiczne lub inne posiadające właściwości drażniące lub zanieczyszczające, w tym pary, dym, sadza, kwasy, zasady, a także odpady;
  - 14) **ubezpieczający** – osobę zawierającą z ubezpieczycielem umowę ubezpieczenia na podstawie OWU;
  - 15) **ubezpieczony** – osobę, na której rachunek zawarto umowę ubezpieczenia;
  - 16) **ubezpieczyciel** – Polski Gaz Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych;
  - 17) **umowa ubezpieczenia** – umowę ubezpieczenia zawartą pomiędzy ubezpieczycielem a ubezpieczającym na podstawie OWU;
  - 18) **USA** – Stany Zjednoczone Ameryki oraz terytoria zależne od tego państwa w rozumieniu jego przepisów;
  - 19) **ustawa o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej** – ustawę z 11 września 2015 roku o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej;
  - 20) **wojna** - działania zbrojne podejmowane w ramach konfliktu pomiędzy państwami, bez względu na to:
    - a) czy działania te są podejmowane przez siły zbrojne powołane zgodnie z przepisami kraju uczestniczącego lub objętego konfliktem, czy powstałe w inny sposób, jak również niezależnie od stopnia organizacji tych sił,
    - b) czy wojna została wypowiedziana zgodnie z przepisami prawa międzynarodowego, a stan wojny został w jakikolwiek sposób ogłoszony,
    - c) jaki jest cel tych działań, a w szczególności, czy zmierzają one do zajęcia całości lub części terytorium państwa, bądź oderwania od niego części terytorium, czy też do obalenia władz danego państwa;
  - 21) **wojna domowa** - nie będące działaniami objętymi definicją wojny działania zbrojne podejmowane w ramach konfliktu pomiędzy narodami, grupami etnicznymi lub w inny sposób wyróżnionymi grupami ludności, zamieszkującymi na terytorium tego samego państwa, jeżeli są działaniami regularnymi (tj. takimi, które nie mają formy incydentalnych, oderwanych od siebie funkcjonalnie epizodów), bez względu na to:
    - a) czy w działaniach zbrojnych uczestniczą wyłącznie przedstawiciele znajdujących się w konflikcie grup ludności, a także czy w działaniach zbrojnych uczestniczą wyłącznie osoby będące obywatelami lub rezydentami jednego państwa,
    - b) czy działania w ramach konfliktu pomiędzy grupami ludności odbywają się na terytorium jednego państwa, czy wielu państw;
  - 22) **zamieszki** - nie będące działaniami objętymi definicjami wojny, wojny domowej ani aktów terrorystycznych wydarzenia polegające na sprzecznym z przepisami państwa, w którym akty te są dokonywane, zachowaniu osób działających w grupach, a także pojedynczo, ale w porozumieniu lub z takiej samej bądź podobnej inicjatywy, jeżeli zachowanie to ma na celu:
    - a) wyrażenie sprzeciwu wobec:
      - polityki zewnętrznej lub wewnętrznej (w tym gospodarczej) władz lub organów publicznych, bądź ich składu osobowego,
      - sytuacji pracowniczej, związkowej, życiowej lub ekonomicznej społeczeństwa lub jego części, bez względu na sposób i kryteria wyodrębnienia i identyfikacji tej części,
      - poglądów politycznych, religii, ideologii lub światopoglądu innych osób,
    - b) zademonstrowanie wrogości wobec określonych państw, narodów, grup etnicznych, osób innej narodowości, innej rasy, innej orientacji seksualnej, wyznających inną religię, ideologię lub światopogląd, bądź posiadających inne poglądy polityczne,
    - c) zademonstrowanie swej odrębności od osób innych narodowości, innych grup etnicznych, innej orientacji seksualnej, wyznających inne religie, ideologie lub

światopoglądy, bądź posiadających inne poglądy polityczne i jeżeli jednocześnie zachowania te przybierają postać aktów przemocy;

- 23) **zdarzenie ubezpieczeniowe** – nagłe i niezależne od woli ubezpieczonego zdarzenie powodujące zniszczenie, utratę i uszkodzenie mienia, jak również nagłe i niezależne od woli ubezpieczonego zdarzenie powodujące śmierć, utratę zdrowia i uszczerbek na zdrowiu.
3. Pojęcia nie zdefiniowane w OWU, a zdefiniowane w ustawie o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej lub w Kodeksie cywilnym używane są w OWU w znaczeniu nadanym im przez przepisy wymienionych ustaw.
  4. Pojęcia nie zdefiniowane w OWU, ani też w ustawie o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej oraz w Kodeksie cywilnym, a używane w Kodeksie cywilnym lub w ustawie o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, są używane w OWU w takim samym znaczeniu, w jakim używa się ich w Kodeksie cywilnym i w ustawie o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.
  5. Pojęcia nie zdefiniowane w OWU, ani też w ustawie o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej oraz w Kodeksie cywilnym i nie używane w Kodeksie cywilnym lub w ustawie o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, a używane w przepisach innych ustaw, są używane w OWU w takim samym znaczeniu, w jakim używa się ich w tych innych ustawach.
  6. Pojęcia nie zdefiniowane w OWU, ani też w ustawach, o których mowa w ust. 2 - 4, są używane w OWU w znaczeniu wynikającym z powszechnie używanego języka polskiego.
  7. Pojęcia używane w OWU i umowie ubezpieczenia mają w tej ostatniej znaczenie nadane im lub wynikające z OWU.

§ 2

1. OWU mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych pomiędzy ubezpieczycielem a osobami prawnymi.
2. Umowa ubezpieczenia może zostać zawarta na rachunek ubezpieczającego lub na rachunek innej niż ubezpieczający osoby.
3. Umowa ubezpieczenia może zawierać postanowienia od postanowień OWU. Postanowienia umowy ubezpieczenia uchylają odmiennie od nich postanowienia OWU. Za postanowienia umowy ubezpieczenia uważa się te spośród klauzul dodatkowych ustalonych w załączniku nr 1 do OWU, które zostały dołączone do umowy ubezpieczenia. Poszczególne klauzule dodatkowe uważa się za dołączone do umowy ubezpieczenia, jeśli to z niej jednoznacznie wynika.

Przedmiot i zakres ubezpieczenia

§ 3

1. Z zastrzeżeniem postanowień umowy ubezpieczenia i pozostałych postanowień OWU, a w szczególności postanowień kolejnych ustępów niniejszego paragrafu oraz § 4, § 6 ust. 2 i ust. 8, § 8 oraz § 9 ust. 3 OWU ubezpieczyciel obowiązany jest do zapłacenia odszkodowania w celu naprawienia szkód doznanych przez osoby trzecie, za naprawienie których odpowiada ubezpieczony w związku z posiadaniem lub dzierżeniem mienia lub w związku z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą. Przedmiotem ubezpieczenia jest wyłącznie odpowiedzialność cywilna ubezpieczonego za szkody wyrządzone przez niego nieumyślnie, w tym wskutek rażącego niedbalstwa, a także za szkody, za których naprawienie ubezpieczony odpowiada na zasadzie ryzyka. Przedmiotem ubezpieczenia jest wyłącznie odpowiedzialność cywilna ubezpieczonego za szkody wyrządzone wskutek zdarzenia ubezpieczeniowego, które miało miejsce w okresie odpowiedzialności ubezpieczyciela, który zgodnie z postanowieniami § 7 nie musi pokrywać się z okresem ubezpieczenia.
2. Przedmiotem ubezpieczenia jest wyłącznie odpowiedzialność cywilna ubezpieczonego za szkody polegające na zniszczeniu lub uszkodzeniu mienia, jak również:
  - 1) szkody wynikające z wprowadzenia produktu do obrotu;

- 2) szkody będące konsekwencjami spowodowania śmierci, rozstroju zdrowia lub uszkodzenia ciała;
  - 3) zapłatę zadośćuczynienia należącego osobie trzeciej od ubezpieczonego zgodnie z art. 445 § 1 oraz zgodnie z § 3 w związku z § 1, a także zgodnie z art. 446 § 4 Kodeksu cywilnego, gdy ubezpieczyciel odpowiada za naprawienie szkód wyrządzonych spowodowaniem śmierci, rozstroju zdrowia lub uszkodzenia ciała, z którymi wiąże się obowiązek zapłaty zadośćuczynienia.
3. W szczególności dla uniknięcia wątpliwości wyjaśnia się, że odpowiedzialność ubezpieczyciela nie obejmuje zaspokojenia roszczeń o:
    - 1) naprawienie szkód doznanych przez osoby trzecie w związku z działaniem lub brakiem działania ubezpieczonego stanowiących zachowanie wypełniające przesłanki nakazu bądź zakazu wynikającego z przepisu prawa lub decyzji administracyjnej, chociażby osoba trzecia wywodziła swe roszczenia z przepisów o odpowiedzialności za niewykonanie i nienależyte wykonanie umowy, a przepis prawa lub decyzja administracyjna zaczęły obowiązywać po zaciągnięciu zobowiązania przez ubezpieczonego;
    - 2) wykonanie umowy;
    - 3) należyte wykonanie umowy;
    - 4) wykonanie obowiązków wynikających z rękojmi i gwarancji, w tym polegających na naprawieniu szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania tych obowiązków;
    - 5) zwrot lub pokrycie kosztów zastępczego wykonania umowy;
    - 6) zwrot świadczenia, w szczególności na podstawie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu;
    - 7) zwrot lub pokrycie kosztów wykonania umowy;
    - 8) naprawienie szkód wyrządzonych przez ubezpieczonego umyślnie;
    - 9) naprawienie szkód wynikających z okoliczności, o których ubezpieczony wiedział lub przy zachowaniu należytej staranności mógł wiedzieć w chwili zawarcia umowy ubezpieczenia (jeśli zarazem jest ubezpieczającym) albo w chwili złożenia przez niego oświadczenia o przystąpieniu do ubezpieczenia (jeśli nie jest zarazem ubezpieczającym), że stanowią one jego czyn niedozwolony bądź akt niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania umownego, chyba że w odpowiedzi na zadane przez ubezpieczyciela na piśmie pytanie ujawnił ubezpieczycielowi na piśmie te okoliczności przed zawarciem umowy ubezpieczenia;
    - 10) w takim zakresie, w jakim ubezpieczony ponosi odpowiedzialność jako gwarant, poręczyciel, przystępujący do długu lub osoba działająca w charakterze podobnym do wymienionych;
 jak również nie obejmuje obowiązku zapłaty przez ubezpieczyciela zapłaty nałożonych na ubezpieczonego wszelkiego rodzaju kar administracyjnych i sądowych oraz grzywien, a także odszkodowań ponad kwotę szkody, w tym odszkodowań o charakterze karnym (tzw. exemplary & punitive damages).
  4. Niezależnie od ochrony od odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel udziela ubezpieczonemu ochrony od szkód przez niego doznanych, a polegających na:
    - 1) kosztach wynagrodzenia rzeczoznawców, z których usług ubezpieczony za zgodą ubezpieczyciela korzysta w celu ustalenia okoliczności lub rozmiaru szkody;
    - 2) kosztach obrony sądowej przed roszczeniami poszkodowanego prowadzonej na podstawie zaleceń lub za zgodą ubezpieczyciela;
    - 3) kosztach działań podjętych przez ubezpieczonego po zdarzeniu ubezpieczeniowym w celu zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów, jeśli środki te były celowe, chociażby okazały się nieskuteczne.
  5. Za naprawienie ubezpieczonemu szkód, o których mowa w ust. 4 ubezpieczyciel odpowiada tylko w przypadkach, gdy koszty te ponoszone są przez ubezpieczonego odpowiednio na:
    - 1) ustalenie okoliczności szkody osoby trzeciej, za której naprawienie odpowiada ubezpieczyciel;
    - 2) obronę przed roszczeniami o naprawienie szkody, za której naprawienie odpowiada ubezpieczyciel;

- 3) zapobieżenie lub zmniejszenie rozmiarów szkody, za której naprawienie odpowiada ubezpieczyciel.
6. Koszty, o których mowa w ust. 4 i 5 ubezpieczyciel zwraca w granicach wynikających z § 8 ust. 5 do wysokości uzasadnionej okolicznościami, w szczególności nie ponosząc odpowiedzialności za zwrot kosztów:
  - 1) odpowiadających wynagrodzeniu za usługi zlecone przez ubezpieczonego wykraczającym ponad rynkowe stawki;
  - 2) odpowiadających cenie nabytych towarów wykraczającej poza rynkowe stawki;
  - 3) odpowiadających wynagrodzeniu za usługi zlecone przez ubezpieczonego i cenie za nabyte przez niego towary, które to usługi i towary były zlecone lub nabyte bez potrzeby.

Ograniczenia odpowiedzialności ubezpieczyciela § 4

1. Ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności:
  - 1) w zakresie, którego dotyczą umowy ubezpieczeń obowiązkowych zawarte przez ubezpieczonego albo którego dotyczyłyby takie umowy, których ubezpieczony nie zawarł wbrew ciążącemu na nim obowiązkowi, gdyby je zawarł;
  - 2) za naprawienie szkód, o których mowa w przepisach Działu VIII Prawa geologicznego i górniczego;
  - 3) za zapłatę odszkodowania zryczałtowanego, a w szczególności kary umownej;
  - 4) w takim zakresie, w jakim ubezpieczony na podstawie umowy ponosi odpowiedzialność, której nie ponosiłby gdyby ponosząc normalywnie odpowiedzialność na zasadzie winy nie zgodził się ponosić jej na zasadzie ryzyka, a także gdyby ponosząc normalywnie odpowiedzialność za normalne następstwa nie zgodził się ponosić jej za wszelkie następstwa, jak również gdyby w inny sposób nie przyjął odpowiedzialności szerszej, dalej idącej, bardziej dolegliwej lub opartej na innej zasadzie niż wynika to z bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa;
  - 5) w takim zakresie, w jakim ubezpieczony odpowiada wobec osoby trzeciej poprzez przyjęcie zobowiązania do osiągnięcia określonego rezultatu, na który ubezpieczony nie miał wpływu pomimo zachowania należytej staranności, w tym zobowiązania do świadczenia niemożliwego, chociażby nie były spełnione przesłanki wyłączenia odpowiedzialności ubezpieczyciela opisane w pkt. 4.
2. Ponadto ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za naprawienie szkód polegających na:
  - 1) zniszczeniu, utracie lub uszkodzeniu:
    - a) środków pieniężnych, papierów wartościowych i innych dokumentów pełniących rolę środków płatniczych,
    - b) planów i innych dokumentów oraz ich zbiorów, w tym archiwalnych,
    - c) dzieł sztuki oraz okazów i zbiorów filatelistycznych i numizmatycznych,
    - d) złota, srebra, platyny i pozostałych metali z grupy platynowców oraz wyrobów z tych metali,
    - e) kamieni szlachetnych i pereł;
  - 2) zniszczeniu, utracie lub uszkodzeniu pojazdów mechanicznych stanowiących własność ubezpieczonego lub jego pracowników, a także rzeczy znajdujących się w tych pojazdach w chwili zdarzenia ubezpieczeniowego;
  - 3) zniszczeniu, utracie lub uszkodzeniu rzeczy ruchomej będącej produktem wprowadzonym przez ubezpieczonego do obrotu;
  - 4) zniszczeniu, a w tym na skażeniu, zanieczyszczeniu lub utracie właściwości gruntów będących własnością lub przedmiotem użytkowania wieczystego osoby trzeciej, posiadanych przez ubezpieczonego na podstawie stosunku zobowiązaniowego;
  - 5) kosztach usunięcia, w tym poprzez demontaż, rzeczy wadliwej i zastąpienia jej, w tym poprzez montaż, rzeczą wolną od wad;
  - 6) kosztach wycofania rzeczy wadliwej z rynku; jak również szkód wynikłych ze zdarzeń, o których mowa w pkt. 1 – 6.
3. Ubezpieczyciel nie ponosi również odpowiedzialności za naprawienie szkód powstałych wskutek:
  - 1) osiadania gruntu lub usunięcia się ziemi, nawet jeśli nie są szkodami, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i w ust. 2 pkt 4;
  - 2) zalania przez wody stojące lub płynące;
  - 3) zagrzybienia;
  - 4) innego niż nagłe i niespodziewane działania hałasu, wibracji, zimna, gorąca, cieczy, gazów, pyłów, bakterii i wirusów;
  - 5) wszelkiego, w tym nagłego i niespodziewanego, działania energii jądrowej, skażenia radioaktywnego, promieniowania laserowego i maserowego, pola magnetycznego i pola elektromagnetycznego;
  - 6) działań zbrojnych, wojny, wojny domowej, zamieszek, aktów terroryzmu i aktów przemocy;
  - 7) prowadzenia przez ubezpieczonego działalności polegającej na wydobywaniu, przechowywaniu, przetwarzaniu, produkcji lub zbywaniu azbestu bądź produktów zawierających azbest, a także wskutek posiadania lub używania przez ubezpieczonego azbestu lub produktów zawierających azbest w jakichkolwiek innych celach, bądź też wskutek oddziaływania azbestu lub produktów zawierających azbest, bądź wskutek oddziaływania pierwiastków i substancji zawartych w azbestie lub produktach zawierających azbest;
  - 8) działania tytoniu lub produktów zawierających tytoń, bądź wskutek oddziaływania pierwiastków i substancji zawartych w tytoniu lub produktach zawierających tytoń;
  - 9) działania formaldehydu lub produktów zawierających formaldehyd, bądź wskutek oddziaływania pierwiastków i substancji zawartych w formaldehydzie lub produktach zawierających formaldehyd;
  - 10) emisji, wycieku lub innej formy przedostania się do powietrza, wody lub gruntu jakichkolwiek substancji niebezpiecznych, nawet jeśli nie są spełnione przesłanki wyłączenia odpowiedzialności ubezpieczyciela opisane w ust. 2 pkt 4;
  - 11) działania lub zaniechania przedstawiciela lub pracownika ubezpieczonego wyczerpującego znamiona któregośkolwiek z przestępstw, o których mowa w rozdziałach XVI – XIX, XXIII, XXV oraz XXVII Kodeksu karnego;
  - 12) jawnej wady sprzedanej przez ubezpieczonego rzeczy lub wykonanej przez niego usługi, jeśli z powodu tej wady obniżono cenę lub wynagrodzenie należne ubezpieczonemu;
  - 13) niewłaściwego działania rzeczy nie posiadającej atestu, certyfikatu bądź aprobaty technicznej wymaganych przez przepisy kraju, w którym ta rzecz znajdowała się w chwili zdarzenia ubezpieczeniowego;
  - 14) spożycia lub innego używania bądź stosowania produktu zmodyfikowanego genetycznie;
  - 15) używania lub działania rzeczy przeznaczonych do użytku w lotnictwie lub do zastosowania na statkach powietrznych;
  - 16) działania wyprodukowanej lub dostarczonej przez ubezpieczonego energii w jakiegokolwiek postaci, a także z niedostarczenia takiej energii;
  - 17) nienależytego wykonywania lub niewykonywania wbrew obowiązkowi zawodu, a w szczególności zawodu lekarza, architekta, projektanta, geodety, nauczyciela, zarządcy nieruchomości, rzeczoznawcy majątkowego, radcy prawnego i adwokata;
  - 18) zarażenia chorobą zakaźną lub rozprzestrzenienia choroby zakaźnej, jeżeli do szkody doszło wskutek rażącego niedbalstwa ubezpieczonego;
  - 19) zarażenia wirusem HIV lub choroby AIDS;
  - 20) uszkodzenia kodu genetycznego.
4. Ubezpieczyciel nie ponosi też odpowiedzialności za naprawienie szkód:
  - 1) wyrządzonych osobie, która jest ubezpieczonym w ramach tej samej umowy ubezpieczenia, co ubezpieczony, za którego ubezpieczyciel miałby ponosić odpowiedzialność;
  - 2) wyrządzonych pracownikom lub podwykonawcom ubezpieczonego, nawet jeśli nie są osobami ubezpieczonymi w ramach tej samej umowy ubezpieczenia;
  - 3) wyrządzonych producentowi produktu finalnego lub jakimkolwiek innym osobom trzecim wskutek wadliwości

produktu wyprodukowanego przez ubezpieczonego i wykorzystanego w produkcji finalnym lub wadliwości produktu dostarczonego mu przez ubezpieczonego producentowi produktu finalnego lub jakiegokolwiek innej osobie i wykorzystanego w produkcie finalnym;

- 4) wyrządzonych użytkownikom maszyn lub urządzeń wyprodukowanych, naprawionych, dostarczonych lub konserwowanych przez ubezpieczonego, powstałych wskutek wadliwości rzeczy wyprodukowanych, naprawionych lub poddanych obróbce z użyciem tych maszyn lub urządzeń.
5. Ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności także za naprawienie szkód:
  - 1) wynikłych ze zdarzeń ubezpieczeniowych, które miały miejsce na terytorium państwa innego niż Rzeczpospolita Polska;
  - 2) powstałych na terytorium państwa innego niż Rzeczpospolita Polska;
  - 3) których naprawienie miałyby nastąpić zgodnie z przepisami prawa obowiązującymi w państwie innym niż Rzeczpospolita Polska;
  - 4) szkód, których naprawienie orzeczono w państwie innym niż Rzeczpospolita Polska bądź na podstawie przepisów prawa procesowego obowiązujących w państwie innym niż Rzeczpospolita Polska.
6. Postanowienie ust. 5 nie dotyczy szkód:
  - 1) wyrządzonych podczas podróży służbowej przez pracowników ubezpieczonego, za naprawienie których to szkód odpowiada ubezpieczony;
  - 2) wyrządzonych konsumentom wskutek wadliwości produktów lub usług nabytych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej; w obu powyższych przypadkach z wyłączeniem szkód powstałych na terytorium USA, Kanady, Nowej Zelandii lub Australii, szkód wynikających ze zdarzeń ubezpieczeniowych mających miejsce na terytorium jednego z tych państw, a także szkód, których naprawienie miałyby nastąpić zgodnie z przepisami prawa obowiązującymi w jednym z tych państw oraz szkód, których naprawienie orzeczono w jednym z tych państw bądź na podstawie przepisów prawa procesowego obowiązujących w jednym z tych państw (za naprawienie takich szkód ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności).

Zawarcie i rozwiązanie umowy ubezpieczenia

§ 5

1. Umowa ubezpieczenia zawierana jest w trybie negocjacji.
2. O ile rozpoczynając negocjacje żadna ze stron nie złoży odmiennego zastrzeżenia, umowę ubezpieczenia uważa się za zawartą w chwili wystawienia przez ubezpieczyciela dokumentu ubezpieczenia zgodnego z wcześniejszymi ustaleniami stron. W razie, gdy jedna ze stron złoży takie odmiennie zastrzeżenie, umowę ubezpieczenia będzie uważało się za zawartą tylko o tyle, o ile ubezpieczający złoży ubezpieczycielowi ofertę zawarcia umowy ubezpieczenia, a ubezpieczający przyjmie tę ofertę (z chwilą, gdy przez doręczenie ubezpieczającemu dokumentu ubezpieczyciel złoży oświadczenie o przyjęciu oferty), chyba że w odpowiedzi na ofertę ubezpieczyciel doręczy ubezpieczającemu dokument ubezpieczenia zawierający postanowienia odbiegające swą treścią na niekorzyść ubezpieczającego od treści złożonej przez ubezpieczającego oferty i przy doręczeniu dokumentu ubezpieczenia zwróci na to ubezpieczającemu uwagę na piśmie, wyznaczając siedmiodniowy termin na zgłoszenie sprzeciwu. W razie niewykonania przez ubezpieczyciela obowiązku, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, zmiany dokonane przez ubezpieczyciela na niekorzyść ubezpieczającego nie są skuteczne, a umowa jest zawarta zgodnie z warunkami oferty. W razie braku sprzeciwu umowa dochodzi do skutku zgodnie z treścią dokumentu ubezpieczenia następnego dnia po upływie terminu wyznaczonego do zgłoszenia sprzeciwu.
3. Ubezpieczający może odstąpić od umowy ubezpieczenia w terminie siedmiu dni od dnia jej zawarcia lub jej automatycznego przedłużenia, a jeżeli nie jest przedsiębiorcą, to w terminie trzydziestu dni. Odstąpienie od umowy ubezpieczenia nie

zwalnia ubezpieczającego z obowiązku zapłaty składki za okres, w którym ubezpieczyciel udzielał ochrony ubezpieczeniowej.

4. Ubezpieczający może wypowiedzieć umowę ubezpieczenia w każdym czasie, z zachowaniem miesięcznego okresu wypowiedzenia, upływającego na koniec miesiąca kalendarzowego.
5. Ubezpieczyciel może wypowiedzieć umowę ubezpieczenia jeżeli umowa ubezpieczenia tak stanowi, wyłącznie z ważnych powodów wskazanych w umowie ubezpieczenia. Wypowiedzenie umowy ubezpieczenia przez ubezpieczyciela następuje z zachowaniem miesięcznego okresu wypowiedzenia, upływającego na koniec miesiąca kalendarzowego.
6. Jeżeli strony umówiły się w umowie ubezpieczenia, że okres odpowiedzialności rozpoczyna się przed zapłatą składki lub jej pierwszej raty, a składka lub jej pierwsza rata nie zostały zapłacone w terminie, ubezpieczyciel może ponadto wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym.
7. W razie rozwiązania umowy ubezpieczenia w trybie jej wypowiedzenia przez którąkolwiek ze stron, ubezpieczający obowiązany jest do zapłaty składki za okres, w którym ubezpieczyciel udzielał ochrony ubezpieczeniowej.
8. W razie, gdy z uwagi na rozwiązanie umowy ubezpieczenia wskutek odstąpienia od niej przez ubezpieczającego lub jej wypowiedzenia przez jedną ze stron zapłacona przez ubezpieczającego składka przewyższa składkę należną ubezpieczycielowi za okres udzielanej ochrony, ubezpieczyciel zwraca ubezpieczającemu składkę przypadającą za niewykorzystany okres ochrony.
9. Postanowienia poprzedzających ustępów niniejszego paragrafu nie uchybiają prawu stron do rozwiązania umowy ubezpieczenia w każdym czasie w trybie porozumienia stron. W razie rozwiązania umowy ubezpieczenia w trybie porozumienia stron, postanowienia ust. 7 i 8 stosuje się odpowiednio.
10. Oświadczenia w przedmiocie odstąpienia od umowy ubezpieczenia, jej wypowiedzenia oraz rozwiązania w innym trybie dla swej skuteczności wymagają formy pisemnej.

Umowa ubezpieczenia na rachunek innej niż ubezpieczający osoby

§ 6

1. Umowa ubezpieczenia może zostać zawarta na rachunek innej niż ubezpieczający osoby w szczególności w ten sposób, że jeśli imienne wskazanie ubezpieczonego nie jest konieczne do określenia przedmiotu ubezpieczenia:
  - 1) ubezpieczony nie jest imiennie wskazywany w umowie ubezpieczenia, lecz identyfikowany poprzez przynależność do określonej w umowie ubezpieczenia grupy osób;
  - 2) nie wskazana imiennie osoba zostanie objęta ochroną w przyszłości, jeśli spełni określone w umowie ubezpieczenia przesłanki przynależności do grupy osób;
 przy czym ubezpieczonymi niewskazanymi imiennie mogą być wyłącznie pracownicy i podwykonawcy wskazanego imiennie ubezpieczonego będącego osobą prawną.
2. Objęcie ochroną ubezpieczeniową wskazanej imiennie jako ubezpieczony osoby innej niż ubezpieczający następuje nie wcześniej niż w dniu następującym po dniu, w którym osoba ta złoży ubezpieczającemu w formie pisemnej oświadczenie woli o przystąpieniu do ubezpieczenia, a ubezpieczający oświadczy jej w formie pisemnej, że wyraża na to zgodę.
3. Jeżeli inna niż ubezpieczający osoba, na której rachunek zawierana jest umowa ubezpieczenia jest wskazana imiennie w umowie ubezpieczenia w chwili jej zawarcia, ubezpieczający przed zawarciem tej umowy doręcza tej osobie OWU wraz ze stanowiącą integralną część OWU informacją, o której mowa w art. 17 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, a także wraz z informacją o produkcie stanowiącą załącznik nr 2 do OWU, jak również informuje ją o postanowieniach zawartej umowy ubezpieczenia w zakresie, w jakim dotyczą jej praw i obowiązków.
4. W przypadkach, gdy wskazana imiennie osoba inna niż ubezpieczający nabywa status ubezpieczonego po zawarciu umowy ubezpieczenia, obowiązki wynikające z ust. 3 ubezpieczający wykonuje przed złożeniem przez tę osobę oświadczenia o przystąpieniu do ubezpieczenia oraz przed

wyrażeniem przez niego zgody na przystąpienie przez nią do ubezpieczenia.

5. Treść informacji o postanowieniach zawartej umowy ubezpieczenia w zakresie, w jakim dotyczą praw i obowiązków osoby innej niż ubezpieczający, na rzecz której zawarto umowę ubezpieczenia, przygotowuje ubezpieczyciel i przekazuje ubezpieczającemu przed zawarciem umowy ubezpieczenia. Jeżeli ubezpieczyciel przekaze ubezpieczającemu treść tej informacji z opóźnieniem, co uniemożliwi ubezpieczającemu wykonanie tych obowiązków w terminach zgodnych z postanowieniami ust. 3 i 4, ubezpieczający wykona je w terminach, w jakich będzie to możliwe przy zachowaniu niezwłoczności działania.
6. Obowiązki wynikające z ust. 3 - 5 ubezpieczający wykonuje dostarczając właściwej osobie OWU i pozostałe wymagane informacje na piśmie lub, jeżeli osoba zainteresowana wyrazi na to zgodę, na innym trwałym nośniku.
7. Ubezpieczający wykonuje obowiązki określone w ust. 3 – 6 w taki sposób, by właściwa osoba potwierdziła na piśmie fakt i datę dnia doręczenia jej stosownych dokumentów. Potwierdzenia, o których mowa w postanowieniu zdania poprzedzającego, ubezpieczający obowiązany jest niezwłocznie przekazać ubezpieczycielowi.
8. Ochrona ubezpieczeniowa udzielana przez ubezpieczyciela pracownikom i podwykonawcom osoby prawnej imiennie wskazanej jako ubezpieczony obejmuje wyłącznie szkody wyrządzone przez nich przy wykonywaniu czynności odpowiednio w ramach obowiązków pracownika oraz w ramach obowiązków podwykonawcy ubezpieczonego wskazanego imiennie.
9. Ochrona udzielana pracownikom i podwykonawcom osoby prawnej imiennie wskazanej jako ubezpieczony nie jest uzależniona od ich zgody, ani też nie ponoszą oni kosztu składki ubezpieczeniowej.
10. Będącymi pracownikami i podwykonawcami osoby prawnej imiennie wskazanej jako ubezpieczony ubezpieczający przekazuje dokumenty i informacje, o których mowa w ust. 3, na ich żądanie, niezwłocznie po jego otrzymaniu. Postanowienia ust. 6 i 7 stosuje się odpowiednio.
11. Ubezpieczający na ogólnych zasadach ponosi odpowiedzialność odszkodowawczą wobec ubezpieczyciela z tytułu niewykonania obowiązków, o których mowa w postanowieniach poprzedzających ustępów niniejszego paragrafu.

Okres udzielania ochrony ubezpieczeniowej

§ 7

1. Okres ubezpieczenia ustala się w umowie ubezpieczenia.
2. Z zastrzeżeniem kolejnych ustępów niniejszego paragrafu, okres odpowiedzialności ubezpieczyciela rozpoczyna się i kończy wraz z rozpoczęciem i zakończeniem okresu ubezpieczenia.
3. O ile strony wyraźnie nie postanowią w umowie ubezpieczenia inaczej, okres odpowiedzialności ubezpieczyciela nie rozpoczyna się wcześniej niż z chwilą, gdy łącznie spełnione będą następujące warunki:
  - 1) umowa ubezpieczenia dojdzie do skutku;
  - 2) nastąpi zapłata składki lub jej pierwszej raty;
 a w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na rachunek imiennie wskazanej osoby innej niż ubezpieczający w odniesieniu do odpowiedzialności cywilnej tej osoby dodatkowo nie wcześniej niż w chwili określonej w § 6 ust. 2.
4. Okres odpowiedzialności ubezpieczyciela kończy się wraz z odstąpieniem od umowy ubezpieczenia przez ubezpieczającego lub z chwilą rozwiązania umowy ubezpieczenia wskutek wypowiedzenia, bądź jej rozwiązania w trybie porozumienia stron.
5. Jednakże nieopłacenie przez ubezpieczającego w terminie kolejnej raty składki powoduje ustanie okresu odpowiedzialności ubezpieczyciela, gdy po upływie terminu zapłaty ubezpieczyciel wezwie ubezpieczającego do zapłaty z zastrzeżeniem, iż brak zapłaty w terminie siedmiu dni od otrzymania wezwania spowoduje ustanie odpowiedzialności.

Suma gwarancyjna i limity odpowiedzialności

§ 8

1. Z zastrzeżeniem ust. 4 i 5, suma gwarancyjna stanowi górną granicę całkowitej odpowiedzialności ubezpieczyciela wynikającej z zawartej umowy ubezpieczenia, chyba że z umowy tej wynika, że za naprawienie szkód oznaczonych kategorii ubezpieczyciel odpowiada ponad sumę gwarancyjną.
2. Umowa ubezpieczenia może przewidywać limity odpowiedzialności za szkody oznaczonych kategorii. O ile umowa ubezpieczenia nie stanowi inaczej, z zastrzeżeniem ust. 5 limity odpowiedzialności mieszczą się w ramach sumy gwarancyjnej (nie statują odpowiedzialności ubezpieczyciela ponad sumę gwarancyjną).
3. Wysokość sumy gwarancyjnej i ewentualnych limitów odpowiedzialności ustala się w umowie ubezpieczenia.
4. W ramach sumy gwarancyjnej pokrywane są koszty, o których mowa w § 3 ust. 6 pkt 3.
5. Ponad sumę gwarancyjną ubezpieczyciel odpowiada za koszty, o których mowa w § 3 ust. 6 pkt 1 i 2. Za koszty te ubezpieczyciel odpowiada do limitów wskazanych w umowie ubezpieczenia.

Zapłata odszkodowania i regres

§ 9

1. Ubezpieczyciel obowiązany jest zapłacić odszkodowanie w terminie trzydziestu dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o zdarzeniu ubezpieczeniowym. Gdyby wyjaśnienie w powyższym terminie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności ubezpieczyciela albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, świadczenie powinno być spełnione w ciągu czternastu dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Jednakże bezsporną część odszkodowania ubezpieczyciel zapłaci w terminie przewidzianym w postanowieniu zdania pierwszego.
2. Ubezpieczyciel może zapłacić odszkodowanie na rzecz osoby trzeciej bez zgody ubezpieczonego, zwalniając się z odpowiedzialności wobec niego z tego tytułu.
3. Odszkodowanie wypłacane jest w kwocie odpowiadającej zakresowi odpowiedzialności ubezpieczyciela wynikającej z pozostałych postanowień OWU pomniejszonej o franszyzę, jeśli ta znajduje zastosowanie zgodnie z umową ubezpieczenia. Jednakże franszyzy nie stosuje się do odszkodowań należnych ubezpieczonemu na podstawie postanowień § 3 ust. 6.

§ 10

1. Z dniem zapłaty odszkodowania przez ubezpieczyciela roszczenie ubezpieczonego przeciwko osobie odpowiedzialnej za szkodę przechodzi na ubezpieczyciela do wysokości zapłaconego odszkodowania. Jeżeli ubezpieczyciel pokrył tylko część szkody, ubezpieczonemu przysługuje co do pozostałej części pierwszeństwo zaspokojenia przed roszczeniem ubezpieczyciela.
2. Nie przechodzą na ubezpieczyciela roszczenia ubezpieczonego przeciwko osobom, z którymi ubezpieczony pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym, chyba że sprawca wyrządził szkodę umyślnie.
3. Ubezpieczony obowiązany jest udzielić ubezpieczycielowi wszelkich posiadanych przez ubezpieczonego informacji oraz zapewnić dostęp do wszelkich posiadanych przez niego dokumentów oraz przekazać odpisy tych dokumentów w zakresie niezbędnym do skutecznego dochodzenia przez ubezpieczyciela roszczeń, o których mowa w ust. 1.
4. Ubezpieczony ponosi odpowiedzialność odszkodowawczą wobec ubezpieczyciela za szkodę wyrządzoną wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków, o których mowa w ust. 3.

Składka § 11

1. Wysokość składki ustala się w drodze indywidualnej oceny ryzyka, biorąc pod uwagę w szczególności przedmiot, obszar terytorialny oraz rozmiary działalności ubezpieczonego, a także wartość i charakter jego majątku, jak również charakter i rozmiary roszczeń ewentualnie zgłoszonych wobec ubezpieczonego przed zawarciem umowy ubezpieczenia.
2. O ile nic innego nie wynika z umowy ubezpieczenia, składka należna jest za okres ubezpieczenia proporcjonalnie.
3. Składkę opłaca się w terminach ustalonych w umowie ubezpieczenia.
4. Składkę opłaca się przelewem bankowym na rachunek ubezpieczyciela wskazany w umowie ubezpieczenia.
5. Za zapłatę składki lub jej raty nie uważa się zapłaty kwoty niższej od należnej ubezpieczycielowi.

Obowiązki stron umowy ubezpieczenia § 12

1. Ubezpieczyciel obowiązany jest do wykonywania z najwyższą starannością obowiązków przewidzianych w umowie ubezpieczenia, OWU oraz w przepisach prawa, a w szczególności do:
  - 1) terminowego spełnienia świadczenia;
  - 2) prowadzenia z należytą starannością i bez zbędnej zwłoki postępowania mającego na celu ustalenie odpowiedzialności ubezpieczyciela i jej ewentualnych rozmiarów.
2. Ubezpieczający obowiązany jest do terminowego opłacania składki oraz wykonywania z najwyższą starannością pozostałych obowiązków przewidzianych w umowie ubezpieczenia, OWU oraz w przepisach prawa, a w szczególności obowiązany jest:
  - 1) podać do wiadomości ubezpieczyciela wszystkie znane mu okoliczności, o które ubezpieczyciel pytał na piśmie przed zawarciem umowy ubezpieczenia;
  - 2) w razie wystąpienia zdarzenia ubezpieczeniowego użyć wszelkich dostępnych mu środków w celu zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów;
  - 3) powiadomić ubezpieczyciela o zdarzeniu ubezpieczeniowym w terminie trzech dni od jego zajścia;
  - 4) udzielać ubezpieczycielowi wszelkiej niezbędnej pomocy przy ustalaniu odpowiedzialności ubezpieczyciela i jej ewentualnych rozmiarów;
  - 5) podjąć uzasadnioną obronę przed roszczeniami osób trzecich, w tym w postępowaniach sądowych wszczętych z powództw osób trzecich, w szczególności jeśli zaleci to ubezpieczyciel, a także prowadzić ją w sposób należyty, w szczególności kierując się uzasadnionymi zaleceniami ubezpieczyciela;
  - 6) niezwłocznie przekazywać ubezpieczycielowi wszelkie oświadczenia osoby trzeciej, która dochodzi roszczeń od ubezpieczonego, w tym zawierające jej żądania, a także pisma procesowe innych niż ubezpieczony stron, a także pisma sądowe otrzymywane w toku sporu sądowego z osobą trzecią dochodzącą roszczeń od ubezpieczonego, jak również niezwłocznie występować o doręczenie mu z uzasadnieniem wszelkich orzeczeń zapadłych w toku sporu sądowego z tą osobą.
3. W razie uchybienia przez ubezpieczonego z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa obowiązkowi, o którym mowa w ust. 2 pkt. 4, ubezpieczyciel może odpowiednio zmniejszyć odszkodowanie, jeżeli naruszenie przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło ubezpieczycielowi ustalenie okoliczności i przyczyn zdarzenia ubezpieczeniowego bądź rozmiarów szkody. Skutki uchybienia przez którąkolwiek ze stron obowiązkowi innym niż te, o których mowa w postanowieniu zdania poprzedzającego, regulują bezwzględnie obowiązujące przepisy.

Reklamacje, skargi i zażalenia § 13

1. Ubezpieczającemu i osobie uprawnionej przysługuje prawo składania reklamacji, a także wnoszenia skarg i zażaleń.
2. Reklamacja może zostać złożona ubezpieczycielowi w następujący sposób:
  - 1) ustnie – telefonicznie pod nr telefonu (22) 230 23 03 (koszt połączenia zgodnie z taryfą operatora) albo osobiście podczas wizyty u ubezpieczyciela;
  - 2) w formie elektronicznej na adres email: reklamacje@polskigaztuw.pl;
  - 3) w formie pisemnej na adres: Polski Gaz Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych, ul. Marcina Kasprzaka 25, 01-224 Warszawa.
3. W zależności od tego, czego dotyczy reklamacja, jest ona rozpatrywana przez dyrektora biura odpowiedzialnego za obszar objęty reklamacją albo przez członka Zarządu ubezpieczyciela.
4. Ubezpieczyciel udzieli odpowiedzi na reklamację w formie pisemnej lub za pomocą innego trwałego nośnika informacji albo pocztą elektroniczną, jeżeli osoba składająca reklamację złoży wniosek o udzielenie odpowiedzi w tej formie.
5. Ubezpieczyciel rozpatrzy reklamację i udzieli na nią odpowiedzi bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w terminie trzydziestu dni od dnia otrzymania reklamacji, z zastrzeżeniem ust. 6.
6. W szczególnie skomplikowanych przypadkach, uniemożliwiających rozpatrzenie reklamacji i udzielenie odpowiedzi w terminie, o którym mowa w ust. 5, ubezpieczyciel przekaze osobie, która złożyła reklamację, informację, w której:
  - 1) wyjaśni przyczynę opóźnienia;
  - 2) wskaże okoliczności, które muszą zostać ustalone dla rozpatrzenia sprawy;
  - 3) określi przewidywany termin rozpatrzenia reklamacji i udzielenia odpowiedzi, który nie może przekroczyć sześćdziesięciu dni od dnia otrzymania reklamacji.
7. Jeżeli osoba składająca reklamację nie zgadza się ze stanowiskiem ubezpieczyciela wyrażonym w odpowiedzi na reklamację, a sprawa jest tej natury, że droga sądowa jest dopuszczalna, może ona wystąpić do sądu powszechnego z powództwem przeciwko ubezpieczycielowi według właściwości określonej w § 14 ust. 1.
8. Jeżeli osoba składająca reklamację nie zgadza się ze stanowiskiem ubezpieczyciela wyrażonym w odpowiedzi na reklamację, a sprawa jest tej natury, że zgodnie z Regulaminem Sądu Polubownego przy Komisji Nadzoru Finansowego ten Sąd nie jest sądem niewłaściwym do jej rozstrzygnięcia, może ona wystąpić do tegoż Sądu (ul. Piękna 20, 00-549 Warszawa, <https://www.knf.gov.pl>) o rozpoznanie sprawy w postępowaniu mediacyjnym lub arbitrażowym, przy czym takie uprawnienie przysługuje wyłącznie osobie fizycznej.
9. Skargi i zażalenia mogą być składane ubezpieczycielowi w dowolny sposób. Postanowienia ust. 3 – 8 stosuje się także do rozpatrywania skargi i zażaleń.
10. Jeżeli osoba składająca reklamację, z której wynika roszczenie, nie zgadza się ze stanowiskiem ubezpieczyciela wyrażonym w odpowiedzi na reklamację, a jest ona osobą fizyczną, może również wystąpić o rozpatrzenie sprawy do Rzecznika Finansowego (Al. Jerozolimskie 87, 02-001 Warszawa, <https://www.rf.gov.pl>) przy czym takie uprawnienie przysługuje wyłącznie osobie fizycznej.
11. Spór między osobą fizyczną a ubezpieczycielem może być zakończony w postępowaniu przed Rzecznikiem Finansowym w drodze pozasądowego postępowania w sprawie rozwiązywania sporów między klientem a podmiotem rynku finansowego.

Postanowienia końcowe § 14

1. Powództwo o roszczenia wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby ubezpieczającego, ubezpieczonego lub osoby uprawnionej, bądź też przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania spadkobiercy ubezpieczonego lub osoby uprawnionej.

2. Prawem właściwym w stosunkach wynikających z umowy jest prawo polskie.
3. W sprawach nieuregulowanych w OWU mają zastosowanie odpowiednie przepisy Kodeksu cywilnego, ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej oraz inne stosowne przepisy prawa polskiego.
4. Ubezpieczyciel podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego.
5. OWU zostały zatwierdzone uchwałą Zarządu Polski Gaz Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych z dnia 29 października 2020 r. nr 1/13/2020.
6. OWU wchodzi w życie z dniem następującym po dniu podjęcia uchwały, o której mowa w ust. 5.

Lista załączników:

Załącznik nr 1 do OWU - Klauzule dodatkowe

Załącznik nr 2 do OWU - Dokument zawierający informacje o produkcie ubezpieczeniowym

Załącznik nr 1 do OWU – Klauzule dodatkowe**Klauzula nr 1****Częściowe włączenie szkód powstałych poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej**

Wyłącza się zastosowanie postanowienia § 4 ust. 5 OWU, jednakże z zastrzeżeniem, że wymienione postanowienie nadal obowiązuje w odniesieniu do szkód powiązanych w opisany tam sposób z następującymi państwami: USA, Kanada, Australia, Nowa Zelandia.

Klauzula nr 2**Częściowe włączenie szkód powstałych poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej**

Wyłącza się zastosowanie postanowienia § 4 ust. 5 OWU, jednakże z zastrzeżeniem, że ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje szkód wyrządzonych w związku z działalnością jednostek organizacyjnych ubezpieczonych z siedzibami w USA, Kanadzie, Australii lub Nowej Zelandii, nawet jeśli nie są spełnione przesłanki zastosowania wymienionego postanowienia OWU w takim zakresie, w jakim obowiązuje ono w związku z pkt. 1.

Klauzula nr 3**Częściowe włączenie roszczeń pomiędzy osobami objętymi ubezpieczeniem oraz szkód niektórych innych kategorii**

Wyłącza się zastosowanie postanowień § 4 ust. 4 pkt 1 OWU, jednakże z zastrzeżeniem, że:

- 1) niniejsza klauzula znajduje zastosowanie wyłącznie w odniesieniu do roszczeń pomiędzy osobami wymienionymi w tym charakterze w umowie ubezpieczenia;
- 2) niniejsza klauzula nie znajduje zastosowania do roszczeń osób prawnych imiennie wymienionych w umowie ubezpieczenia jako ubezpieczeni wobec:
  - a) ich pracowników,
  - b) osób fizycznych świadczących na rzecz osób prawnych imiennie wymienionych w umowie ubezpieczenia jako ubezpieczeni usługi na podstawie innej niż umowa o pracę.

Klauzula nr 4**Częściowe włączenie szkód wyrządzonych pracownikom**

Wyłącza się zastosowanie postanowień § 4 ust. 4 pkt 1 oraz pkt 2 OWU, jednakże z zastrzeżeniem, że:

- 1) niniejsza klauzula znajduje zastosowanie wyłącznie w odniesieniu do roszczeń pracowników przysługujących im wobec ubezpieczonego imiennie wymienionego w umowie ubezpieczenia z tytułu szkód wynikających z wypadków przy pracy w rozumieniu przepisu art. 2 ustawy z dnia 30 października 2002 roku o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych;
- 2) na podstawie niniejszej klauzuli ubezpieczyciel nie jest obowiązany do zapłaty świadczeń obciążających ubezpieczonego z mocy wymienionej w pkt. 1 ustawy.

Klauzula nr 5**Częściowe włączenie szkód w pojazdach mechanicznych znajdujących się we władaniu ubezpieczonego**

Wyłącza się zastosowanie postanowienia § 4 ust. 2 pkt 2 OWU, jednakże z zastrzeżeniem i podkreśleniem, że:

- 1) niniejsza klauzula nie znajduje zastosowania do:
  - a) szkód w rzeczach, z których ubezpieczony korzystał na podstawie stosunku zobowiązaniowego,
  - b) szkód w rzeczach znajdujących się w dzierżeniu ubezpieczonego w celu wykonania przez niego obróbki, czyszczenia, naprawy i podobnych czynności, które to szkody wynikają ze zdarzeń ubezpieczeniowych mających miejsce podczas wykonywania tych czynności,
  - c) szkód w przedmiotach, o których mowa w § 4 ust. 2 pkt 2 OWU, w chwili zdarzenia ubezpieczeniowego znajdujących się w

pojazdach mechanicznych, o których mowa w § 4 ust. 2 pkt 2 OWU,

- d) szkód wynikłych z czynów pracowników lub podwykonawców ubezpieczonego będącego osobą prawną imiennie wymienioną w umowie ubezpieczenia, które zostały wcześniej prawomocnie skazane za popełnienie przestępstwa,
- e) utracie rzeczy w związku z poświadczaniem nieprawdy, podstępem, wymuszeniem, szantażem, przywłaszczeniem, umyślnym ukryciem, bądź w związku z przerobieniem lub podrobieniem dokumentów lub znaków identyfikacyjnych, bądź też w związku z wprowadzeniem w błąd lub wyzyskaniem błędu;
- 2) odpowiedzialność ubezpieczyciela za szkody objęte ochroną na podstawie niniejszej klauzuli ogranicza się do limitu ustalonego w części głównej umowy ubezpieczenia;
- 3) dla szkód, których niniejsza klauzula, ustala się franszyzę redukcyjną w wysokości ustalonej w części głównej umowy ubezpieczenia.

Przez szkodę w rzeczy rozumie się zniszczenie, uszkodzenie lub utratę tej rzeczy.

Klauzula nr 6**Częściowe włączenie szkód w środkach pieniężnych znajdujących się we władaniu ubezpieczonego oraz szkód niektórych innych kategorii**

Wyłącza się zastosowanie postanowienia § 4 ust. 2 pkt 1 litera „a” OWU, jednakże z zastrzeżeniem, że:

- 1) niniejsza klauzula nie znajduje zastosowania do:
  - a) szkód w rzeczach, z których ubezpieczony korzystał na podstawie stosunku zobowiązaniowego,
  - b) szkód w rzeczach znajdujących się w dzierżeniu ubezpieczonego w celu wykonania przez niego obróbki, czyszczenia, naprawy i podobnych czynności, które to szkody wynikają ze zdarzeń ubezpieczeniowych mających miejsce podczas wykonywania tych czynności,
  - c) szkód wynikłych z czynów pracowników lub podwykonawców ubezpieczonego będącego osobą prawną imiennie wymienioną w umowie ubezpieczenia, które zostały wcześniej prawomocnie skazane za popełnienie przestępstwa,
  - d) utracie rzeczy w związku z poświadczaniem nieprawdy, podstępem, wymuszeniem, szantażem, przywłaszczeniem, umyślnym ukryciem, bądź w związku z przerobieniem lub podrobieniem dokumentów lub znaków identyfikacyjnych, bądź też w związku z wprowadzeniem w błąd lub wyzyskaniem błędu;
- 2) odpowiedzialność ubezpieczyciela za szkody objęte ochroną na podstawie niniejszej klauzuli ogranicza się do limitu ustalonego w części głównej umowy ubezpieczenia;
- 3) dla szkód, których niniejsza klauzula, ustala się franszyzę redukcyjną w wysokości ustalonej w części głównej umowy ubezpieczenia.

Przez szkodę w rzeczy rozumie się zniszczenie, uszkodzenie lub utratę tej rzeczy.

Klauzula nr 7**Częściowe włączenie szkód powstałych w wyniku emisji substancji niebezpiecznych oraz szkód niektórych innych kategorii**

Wyłącza się zastosowanie postanowienia § 4 ust. 3 pkt 10 OWU, jednakże z zastrzeżeniem oraz przy podkreśleniu, że:

- 1) niniejsza klauzula znajduje zastosowanie wyłącznie do szkód na osobie i w mieniu oraz do poniesionych przez osoby trzecie kosztów neutralizacji lub oczyszczenia gleby z substancji zanieczyszczających powstałych w wyniku emisji, wycieku lub innej formy przedostania się do powietrza, wody lub gruntu substancji niebezpiecznych;
- 2) odpowiedzialność ubezpieczyciela zachodzi na podstawie niniejszej klauzuli wyłącznie w przypadku, gdy szkody wymienione w pkt. 1 zostały spowodowane przez nagłe, niezamierzone, nieoczekiwane

oraz zidentyfikowane co do swej natury oraz czasu i miejsca wystąpienia zdarzenie ubezpieczeniowe;

- 3) ubezpieczyciel nie odpowiada na podstawie niniejszej klauzuli za zapłatę grzywien, kar o charakterze karnym, kar umownych, a także odszkodowań i zadośćuczynień za straty moralne;
  - 4) odpowiedzialność ubezpieczyciela za szkody objęte ochroną na podstawie niniejszej klauzuli ogranicza się do limitu ustalonego w części głównej umowy ubezpieczenia;
  - 5) dla szkód, których niniejsza klauzula, ustala się franszyzę redukcyjną w wysokości ustalonej w części głównej umowy ubezpieczenia.
- Przez szkodę w rzeczy rozumie się zniszczenie, uszkodzenie lub utratę tej rzeczy. Przez szkodę na osobie rozumie się śmierć, utratę zdrowia oraz uszczerbek na zdrowiu.

Klauzula nr 8

Częściowe włączenie szkód powstałych w związku z dostawą energii oraz szkód niektórych innych kategorii

Wyłącza się zastosowanie postanowienia § 4 ust. 3 pkt 17 OWU, jednakże z zastrzeżeniem oraz przy podkreśleniu, że:

- 1) ubezpieczyciel nie odpowiada na podstawie niniejszej klauzuli za utratę zysku;
- 2) odpowiedzialność ubezpieczyciela za szkody objęte ochroną na podstawie niniejszej klauzuli ogranicza się do limitu ustalonego w części głównej umowy ubezpieczenia;
- 3) dla szkód, których niniejsza klauzula, ustala się franszyzę redukcyjną w wysokości ustalonej w części głównej umowy ubezpieczenia.

Klauzula nr 9

Częściowe włączenie szkód doznanych przez producenta produktu finalnego oraz szkód niektórych innych kategorii

Wyłącza się zastosowanie postanowienia § 4 ust. 4 pkt 3 OWU, jednakże z zastrzeżeniem, że:

- 1) niniejsza klauzula znajduje zastosowanie wyłącznie do szkód:
  - a) polegających na zniszczeniu lub uszkodzeniu rzeczy będących własnością producenta produktu finalnego zmieszanych lub połączonych z wadliwymi produktami dostarczonymi przez ubezpieczonego, z wyłączeniem kwoty odpowiadającej cenie należnej ubezpieczonemu przez producenta produktu finalnego za wadliwe rzeczy dostarczone przez ubezpieczonego,
  - b) stanowiących po stronie producenta produktu finalnego koszt produkcji produktu finalnego, z wyłączeniem kwoty odpowiadającej cenie należnej ubezpieczonemu od producenta produktu finalnego za wadliwe rzeczy dostarczone przez ubezpieczonego,
  - c) stanowiących koszt usunięcia szkód w produkcie finalnym, przy czym ubezpieczyciel odpowiada w tym zakresie w takiej proporcji, w jakiej pozostaje wartość produktu finalnego pomniejszona o cenę należną ubezpieczonemu od producenta produktu finalnego za wadliwe rzeczy dostarczone przez ubezpieczonego do wartości finalnego produktu,
  - d) polegających na utracie zysku wskutek konieczności obniżenia ceny produktu finalnego, przy czym ubezpieczyciel odpowiada w tym zakresie w takiej proporcji, w jakiej pozostaje wartość produktu finalnego pomniejszona o cenę należną ubezpieczonemu od producenta produktu finalnego za wadliwe rzeczy dostarczone przez ubezpieczonego do wartości finalnego produktu;
- 2) jeżeli szkody wymienione w pkt. 1 zostały wyrządzone osobom innym niż producent produktu finalnego, ubezpieczyciel odpowiada na podstawie niniejszej klauzuli za ich naprawienie;
- 3) niniejsza klauzula nie znajduje zastosowania do:
  - a) szkód wynikłych z opóźnień wszelkiego rodzaju,
  - b) utraty zysku, z zastrzeżeniem pkt. 1 litera „b”,
  - c) strat pośrednich,
  - d) kosztów usunięcia produktu finalnego i zastąpienia go rzeczą wolną od wad;
- 4) odpowiedzialność ubezpieczyciela za szkody objęte ochroną na podstawie niniejszej klauzuli ogranicza się do limitu ustalonego w części głównej umowy ubezpieczenia;
- 5) dla szkód, których niniejsza klauzula, ustala się franszyzę redukcyjną w wysokości ustalonej w części głównej umowy ubezpieczenia.

Klauzula nr 10

Częściowe włączenie szkód doznanych przez użytkownika maszyn oraz szkód niektórych innych kategorii

Wyłącza się zastosowanie postanowienia § 4 ust. 4 pkt 4 OWU, jednakże z zastrzeżeniem i podkreśleniem, że:

- 1) niniejsza klauzula znajduje zastosowanie wyłącznie do szkód:
  - a) polegających na zniszczeniu lub uszkodzeniu produktów wytworzonych lub poddanych obróbce z wykorzystaniem maszyn lub urządzeń, o których mowa w § 4 ust. 4 pkt 4 OWU,
  - b) stanowiących koszt produkcji lub obróbki, który okazał się kosztem poniesionym nieefektywnie z uwagi na wadliwość maszyn lub urządzeń, o których mowa w § 4 ust. 4 pkt 4 OWU,
  - c) stanowiących koszt usunięcia szkód w produkcie wykonanym z wykorzystaniem maszyn lub urządzeń, o których mowa w § 4 ust. 4 pkt 4 OWU;
- 2) jeżeli szkody wymienione w pkt. 1 zostały wyrządzone osobom innym niż producent produktu finalnego, ubezpieczyciel odpowiada na podstawie niniejszej klauzuli za ich naprawienie;
- 3) niniejsza klauzula nie znajduje zastosowania do:
  - a) szkód wynikłych z opóźnień wszelkiego rodzaju,
  - b) utraty zysku, z zastrzeżeniem pkt. 1 litera „b”,
  - c) strat pośrednich,
  - d) kosztów usunięcia produktu finalnego i zastąpienia go rzeczą wolną od wad;
- 4) odpowiedzialność ubezpieczyciela za szkody objęte ochroną na podstawie niniejszej klauzuli ogranicza się do limitu ustalonego w części głównej umowy ubezpieczenia;
- 5) dla szkód, których niniejsza klauzula, ustala się franszyzę redukcyjną w wysokości ustalonej w części głównej umowy ubezpieczenia.